Kõrgessaare Valla
TEATAJA
NR. 3
2012
Omavalitsuse infoleht
TEISIPÄEV 20. MÄRTS 2012 ILMUB KORD KUUS *** TASUTA

Vallavolikogu esinaise Aili Küttimi kõne vallakodanikele Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel

Eesti riik saab täna 94. aastaseks.
Eesti Vabariik, mis rajatud pika võitluse tulemusena sajandi algul, ta sündis Vabadussõjas, katsumuste ja visa töö hinnaga.
Aina vähemaks jääb inimesi, kes mäletavad esimest Eesti Vabariiki, suurem enamus mäletab taastatud riiki.
Kakskümmend üks aastat on möödas Eesti iseseisvuse taastamisest. Selle aja jooksul on üles kasvanud terve põlvkond noori inimesi, kellele on nõukogude aeg ainult minevik, aga mitte üleelatu. Iga põlvkond tegutseb olevikus, kuid kannab vastutust ka tuleviku eest. Noorte õigus ja kohustus on tegutseda Eesti tuleviku nimel.
Iseseisvumise taastamisel võisid olla inimestel erinevad unistused ja ootused vaba riigi suhtes, aga üks soov oli kindlalt ühine – see oli vabadus.
Tänapäeval tekib tihti küsimus, kas me tunneme vastutust Eesti eest? Kas need inimesed, kes juhivad meie riiki on unustanud, et vabadusega kaasneb vastutus.
Riigikogu valimistest on varsti aasta möödas. Igal inimesel, kes käis valimas, täites oma kodanikukohustust, on õigus nõuda vastutust valitud erakonnalt. Oma häält andes me loodame elu paranemisele, sest valimislubadused seda lubavad.
Küsides täna, mis on Hiiumaal viimase aastaga paremaks muutunud? Raske vastata, meenub kaks näidet - praamipileti hinnasoodustus, mis on tõesti tuntav iga hiidlase rahakotis, kellel asja suurele maale ja haigla juurdeehitus, mis tõi Hiiumaale taastusravivõimaluse.
Unustada ei saa uue raha, euro, tulekut. Nüüd on meil sama raha teiste Euroopa riikidega, aga rõõmustamiseks oleks põhjust siis, kui tööd jätkuks kõigile ja töötasud ka euroopa tasemel oleks.
See, kuidas hiidlased, hea nimel, seljad kokku panid ja Hiiumaast laulupealinna tegid oli võimas. Me suudame, kui tahame asju koos teha.
Midagi ei muutu, kui me ise ei muuda, sest iga muutus saab alguse meist endist. Kui vaadata Kõrgessaare vallarahva tegemisi on rõõmustamiseks põhjust küllaga. Hea sõna ja tunnustus on alati vajalik olgu see tööl, peres, koolis või kus iganes
Eelmise aasta algul pälvis Lauka külaselts Kultuurkapitali tunnustuse. Nagu nimi ütleb on tegemist seltsiga ja sinna kuulub palju inimesi, saadud tunnustus jaguneb nende vahel. Väga oluline osa sõltub alati eestvedajatest.
Siinkohal tahaks eriti tänada Katrin Sarapuud ja Arno Kuuske, kellel oma igapäevatöö, pereelu ja seltsielu kõrvalt jätkub veel jõudu korraldada Hiiumaa maratoni ja Lestafesti, mis on vallale ka väljastpoolt palju tuntust juurde toonud.
Tähtsaid tunnustusi on jagunud ka teistele.
Aasta küla hindamiskomisjon, eesotsas Ene Ergmaga jäi Kõpu küla tegemistega rahule ja kinkis tunnustuseks hõbekuuse.
Meie tuletornid said uute turismiobjektide konkursil II koha.
Viskoosa Spordiklubi saalihokipoistel oli edukas hooaeg ja tasuks hõbemedalid.
Lisaks tunnustustele oli meil ka üks juubelite aasta. Kõpu Internaatkoolil oli 40. sünnipäev. Lauka Segakoor tähistas 55. juubelit.
Mõni aeg tagasi tähistati väga väärikalt lasteaed Vigri 50. juubelit.
Juubeliaastal on lasteaia tegemised ka kaugemale paistnud. Keskkonnaminister tunnustas lastead Vigri keskkonnalase tegevuse eest – keskkonnateokese aukirjaga.
Lasteaia tööd ja tegemised on olnud eelmisel aastal väga hästi kajastatud ka vallalehes.
Siinkohal tahaks öelda kõigile allasutustele ja ka vallakodanikele, ärge olge nii tagasihoidlikud- kirjutage aktiivemalt vallalehes, mida te teete või mis Teil südamel on.
Vallaajaleht jõuab igasse peresse, lisaks on võimalik elektroonselt lugeda ja see on kanal, mille kaudu saavad suvehiidlased meie eluga kursis olla ja soovi korral ka õla alla panna.
Aasta 2011 oli Euroopa vabatahtliku tegevuse aasta. Vabatahtlik tegevus tähendab oma aja, energia või oskuste pakkumist - vabast tahtest ja tasu saamata.
Vabatahtlik tegevus on tegutsemine avalikes huvides ühiskonna heaks.
Vabatahtlikult tegutsevad külaseltsid ja nende tegemistest on saanud juba traditsioonid. Eelmisel suvel oli X kokkutulek Kõpu piirkonna küladel .
Inimesed on oma loomult erinevad. Osad inimesed on ennast liigitanud vabatahtlikeks ja teevad vabatahtlikku tööd läbi erinevate seltside ja kampaaniate.
Teine osa teeb vabatahtlikku tööd pidevalt, ilma, et ta sellele mõtleks – see on osa temast ja see kuulub tema päeva.
Kodanikupäeva puhul tunnustati vastutustundelisi ja kaasinimeste suhtes hoolivaid inimesi. Meie vallast olid need inimesed Katrin Sarapuu, Sirje Garamaga ja Meelis Mägi.
President jagab ordeneid kodanikele, kes teevad rohkem kui palgatöö neilt nõuab. Kõigil inimestel on võrdsed võimalused tähtsa ordenini jõuda.
Täna, kui kuulutame välja vallapreemia saaja on see meie, Kõrgessaare valla, suurim tunnustus.
Väga suur au, on täna anda tänukirju nii eakatele kui noortele inimestele, kes märkavad abivajajat enda kõrval.
Teised piirkonna inimesed on nende eakate inimeste kohta öelnud – ilma nendeta ei kujuta me elu ette. Nad on meie kõrval nii rõõmu kui mure korral ja nende abikäsi ilmub alati siis, kui seda kõige rohkem vaja on ja kaob sama salapärase moel, kui abivajaja järjele aidatud.
Need inimesed on Kõrgessaare valla uhkus.
Suur tänu Kõrgessaare valla noortele, kes algatasid projekti „Väike heategu“ täites jõuluvanakotid paljudele Hiiumaa peredele, kes seda oodata ei osanud, aga väga vajasid.
Siinkohal on hea tõdeda, et heateod ei tunne valla piire. Iga hiidlane soovib, et Hiiumaal toimuksid sellised arengud, mis meile kõigile on vastuvõetavad ja viivad elu edasi. Ootame arenguid, mis loovad Hiiumaale töökohti, et inimestel oleks võimalik leib lauale teenida, ilma pere juurest pikemalt lahkumata. See aeg, kus külad olid täis suitsusid ja kääksusid külakiiged on minevik. See ei tule enam tagasi. Me peame elama olevikus ja mõtlema, kuidas korraldada elu kõikidel aastaaegadel nii, et ühtviisi hästi tunneks ennast põliselanik ja suvehiidlane.
Soovin, et tunnete uhkustunnet oma hinges heisates sini-must-valget riigilippu ja kindlat soovi, seda meeldivalt hingetunnet oma järglastes kasvatada.

SÜNDIS UUS VALLAKODANIK

HOLGER LÕPPE
TRIINU SAAR

ÕNNITLEME MÄRTSIKUU EAKAID SÜNNIPÄEVALAPSI JA JUUBILARE!

LEIDA KOIT
LEIDA TAMMEVESKI
JOHANNES NIIT
MEIDA JUURSALU
ENDEL ULLA
VILJAM RÕMMEL
ALJA SASTER
VELLO ESTAAL
AIMI TUKK
MARIKE UDU
ENNO KÕSTER
RIHO RAHUOJA
VAINO KIRSS
VALDIS LAID
IVIKA LÜHI
KALEV ENGSO

Alanud on registreerimine II Hiiumaa maratonile

Maraton toimub juunikuu esimesel nädalavahetusel, seekord siis 2. juuni 2012.
Võrreldes eelmise korraga on lisandunud maratonile, poolmaratonile ja rahvajooksule kepikõnd ning lastejooks ümber Kõpu tuletorni.

Meie lastetegevuste ja – jooksude partner on Hiiumaa lastefestival. Lapsi julgustab lastefestivali ja nüüd ka meie sõber Ruffi. Need lapsed kes läbivad nii maratoni päeval kui lastefestivali päeval eri-lastejooksuraja, saavad lastefestivali toimumise päeval so. 9. juuni 2012 maratoni korraldajate poolt pärjatud eriauhinnaga.

Lisainfo ja registreerimine:
http://www.maraton.hiiumaa.ee/

KÕRGESSAARE VALLA TEATAJA
Omavalitsuse infoleht
Toimetaja Tarvo Malk
Telefon: 4622487; 5200908
e-mail: tarvomalk@gmail.com

Vallavolikogu istung

9. MÄRTS

Kõrgessaare valla 2012. aasta eelarve (III lugemine).
Kinnitada Kõrgessaare valla 2012. aasta eelarve.
Kõrgessaare Vallavolikogu 12.11.2007 määrus nr 45 "Valla hallatavate asutuste ametikohad " muutmine.
Muuta Kõrgessaare Vallavolikogu 12.11.2007 määruses nr 45 "Valla hallatavate asutuste ametikohad " § 1 lõikes 5 ning kinnitada see uues sõnastuses järgmiselt:
§ 1 (5)Lauka Päevakeskus
Juhid 1
Spetsialist 1
Töölised ja abipersonal 1,4
Määrust rakendatakse tagasiulatuvalt 1. jaanuar 2012 ning kehtib kuni 30. juuni 2012.
Kõrgessaare valla hallatavate kalmistute kasutamise eeskiri (I lugemine).
Lõpetati eelnõu I lugemine.
Kõrgessaare vallavara valitsemise kord (I lugemine).
Lõpetati eelnõu I lugemine.

Detailplaneeringute teated

Kõrgessaare Vallavalitsuse 22.veebruar 2012 korraldusega nr 33 võeti vastu Kiduspe küla Tooma maaüksuse planeering vastavalt DAGOpen OÜ Projektbüroo tööle nr 12-02. Koostatud detailplaneering näeb ette planeeritava krundi ehitusõiguse määramise uute hoonete püstitamiseks ja kehtiva detailplaneeringuga määratud hoonestusala ja ehitusõiguse muutmise.
Detailplaneeringuga on võimalik avaliku väljapaneku perioodil tutvuda Kõrgessaare valla kodulehel ning Kõrgessaare vallamajas perioodil 26.märts - 08.aprill 2012. Ettepanekuid või vastuväiteid võib planeeringu kohta esitada Kõrgessaare Vallavalitsusele avaliku väljapaneku perioodi lõpuni e-maili teel valitsus@korgessaare.hiiumaa.ee või posti teel Kõpu tee 8 Kõrgessaare Hiiumaa 92201.

Kõrgessaare Vallavalitsuse 22.veebruar 2012 korraldusega nr 34 kehtestati Kõrgessaare aleviku Tööstuse tee 17a maaüksuse detailplaneering vastavalt DAGOpen OÜ Projektbüroo tööle nr 11-78. Kehtestatud detailplaneering näeb ette planeeritavale maaüksusele ehitusõiguse määramise elamu ja abihoonete püstitamiseks ning vajaliku taristu rajamise. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku perioodil ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Kõrgessaare Vallavalitsuse 15.märts 2012 korraldusega nr 51 kehtestati Kalana küla Lodja ja Püharanna maaüksuste detailplaneering vastavalt Matto Maakorralduse ja Kinnisvarabüroo OÜ tööle nr MB12_DP01. Kehtestatud detailplaneering näeb ette planeeritavatele maaüksustele ehitusõiguse määramise elamu ja abihoonete püstitamiseks ning vajaliku taristu rajamise. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku perioodil ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Vallavolikogu õigusaktide eelnõud, vastuvõetud vallavalitsuse korraldused ja määrused ning vallavolikogu otsused ja määrused on avalikustatud valla kodulehel **www.korgessaare.ee**

Vallavalitsuse istungid

22. VEEBRUAR

Kasutusloa väljastamine elektriühenduse rajamisel – Rootsi küla, Lahe maaüksus.
Väljastada kasutusluba nr 153 Rootsi küla Lahe maaüksuse elektrivarustuse rajamisel.
Katastriüksuse sihtotstarbe muutmine – Ristna looduskeskus.
Muuta Kalana külas asuva maaüksuse Ristna looduskeskus senine sihtotstarve ärimaa, määrates katastriüksuse uueks sihtotstarbeks ühiskondlike ehitiste maa.
Kõrgessaare Vallavalitsuse 26.jaanuar 2012 korralduse nr 20 „Täitekorraldus sunniraha määramiseks" muutmine.
Muuta Kõrgessaare Vallavalitsuse 26.jaanuar korraldusega nr 20 antud täitekorraldust ja määrata 6400 € suuruse sunniraha tasumise tähtajaks OÜ Baltic Steel ImpEx 15.aprill 2012 Kõrgessaare Vallavalitsuse arveldusarvele 1120118237.
Sunniraha ei pea korralduse punktis 1 määratud ettevõtja tasuma juhul kui korralduse punktis 1 määratud sunniraha tasumise tähtajaks on Kõrgessaare Vallavalitsuse poolt määratud esindaja koostanud objekti ülevaatuse akti, mille kohaselt on 15.09.2011 tehtud ettekirjutuses nr 7-3/1 ning 03.11.2011 tehtud hoiatuses nr 7-3/2 nimetatud ehitustööd nõuetekohaselt lõpetatud.
Sunniraha mittetasumisel korralduse punktis 1 määratud tähtajaks on Kõrgessaare Vallavalitsuse ehitusjärelvalve eest vastutavale ametiisikul Arno Kuusel õigus pöörduda kohtutäituri poole sunniraha sundtäitmisele pööramiseks.
Korraldus jõustub teatavakstegemisest.
Lauka Põhikooli ja Kõpu Internaatkooli teated kavandatavast streigist.
Võtta Lauka Põhikooli ja Kõpu Internaatkooli teated kavandatava streigi kohta teadmiseks.
Kuivõrd kollektiivse töötüli lahendamise seaduse § 25 lg 1 kohaselt streigi aja eest töötasu töötajatele ei maksta, Lauka Põhikooli direktoril esitada Kõrgessaare Vallavalitsusele ajavahemikul 07.-09.03.2012 streigist osavõtvate töötajate nimekiri neile töötasu mittearvestamiseks (protokolliline otsustus).

1. MÄRTS

Kinnisasja jagamine
Nõustuda Poama küla Niidimetsa kinnistu jagamisega järgnevalt: 6,62 ha Niidimetsa ja 3,31 ha Pähklimetsa maaüksus.
Nõustuda Laasi küla Heinamaa kinnistu jagamisega järgnevalt: 13,85 ha Heinamaa ja 13 606 m^2 Hamba maaüksus.
Nõusoleku andmine vee erikasutusloa väljastamiseks.
Anda nõusolek AS-le Hiiu Turvas vee erikasutusloa väljastamiseks Pihla turbamaardla Pihla turbatootmisala kuivendusvee juhtimiseks suublasse.
Projektis "Teadlik ja oskuslik lapsevanem" osalemine.
Osaleda projektis poolte vahel eelnevalt täpsustatud tingimustel (protokolliline otsustus).

Kõrgessaare Vallavalitsus teatab

Kõrgessaare aleviku ja Lauka küla ühisveevärgi (veetrassi) vesi vastab joogivee kvaliteedi nõuetele nii keemiliste kui mikrobioloogiliste näitajate osas.
Joogivee vastavust nõuetele kontrollitakse üks kord aastas. Analüüsi tulemused on tehtud

Vabanege ohtlikest jäätmetest ja vanadest kodumasinatest

Hiiu Autotrans korraldab koostöös Kõrgessaare vallavalitsusega **laupäeval, 19.mail 2012.a.** kogumisringi, mille käigus on elanikkonnal võimalik vabaneda oma kodus olevatest vanadest elektroonikaromudest ja ohtlikest jäätmetest. Ära anda saab järgmisi ohtlikke jäätmeid: akud, patareid, vanad värvid, kodukeemia, aegunud ravimid, kemikaalid, päevavalguslambid jms., mida ei tohi panna olmeprügi hulka. Samuti võtame vastu vana kodutehnikat: raadioid, telereid, arvuteid, monitore, pesumasinaid, külmikuid, pliite, boilereid. tolmuimejaid jne
Et teaksime teie juurde kodudesse eelnimetatud jäätmetele järele tulla, palume hiljemalt **14. maiks** eelnevalt registreeruda telefonidel 4631737, 5203795 või e-maili teel tiina@hiiuauto.ee.

OÜ Hiiu Autotrans

Olümpiaadidel saavutatud tulemused 2011/2012 õppeaastal

Käesoleval õppeaastal on Lauka Põhikooli õpilased osalenud mitmetel maakondlikel aineolümpiaadidel ja ainesektsioonide korraldatud võistlustel. Kaija Kokkota läheb Hiiu maakonda esindama vabariiklikule bioloogia olümpiaadile. Tublid on olnud kõik lapsed ja nende õpetajad, kes on osalenud olümpiaadidel ja esindanud väärikalt Lauka kooli ja Kõrgessaare valda.

Olümpiaadid:

Bioloogia
6. kl Kaija Kokkota – I koht. Valitud vabariiklikule bioloogia olümpiaadile.
8. kl Anneli Jaanus – III koht
Sandra Päll – VII - VIII koht
9. kl Angelina Silk – VI koht
Geograafia
7. kl Kristo Holtsmann – 6. koht
8. kl Anneli Jaanus – 8. koht
Emakeel
8. kl Sandra Päll – 12.
9. kl Angelina Silk – 10.-11.
Tuuli Oago – 13.
Matemaatika
7. kl Kristo Holtsmann – 11.
8. kl Anneli Jaanus - 14.
Sandra Päll – 15.

Maakonna ainesektsioonide poolt korraldatud võistlused:

Vene keelest tõlkevõistlus
9 kl Regina Otsing II koht
Maakondlik Sergole pühendatud kirjandite kirjutamise võistlus
8. kl Sandra Päll I koht
9. kl Tuuli Oago II koht

Aitäh õpetajatele: Siiri Pielberg, Signe Rattiste, Tiia Liibert, Krista Rannast.

Lauka Pk juhtkond

PUHKUS

Pearaamatupidaja Inge Elissaar puhkab **19. – 24.03.**

105 aastat ühiskaubandust Hiiumaal

Alles see oli, kui tähistasime ühistu 100.aasta juubelit. Arvan, et ettevõttel mis on järjepidevalt tegutsenud 100 aastat, on nüüd iga viie aasta tagant põhjust rääkida juubelist.
Miks ja kuidas asutati kaubatarvitajate ühisused Inglismaal aastast 1844 ja Eestimaal esimene Antslas 1902, Kärdlas aastal 1907.
Ühise tegutsemise eesmärgiks oli pakkuda konkurentsi erakaubandusele, mille eesmärgiks oli teenida kasumit. Omanik paigutas raha, et teenida lisakapitali. Ühistus, kelle omanikeks on suurearvuline liikmeskond, pandi rahad kokku, et saada odavamalt kaupa s.o. saada paremat teenust. Ühistust ei oodatud dividende, vaid kasu eelkõige õiglase hinnaga ja kvaliteetset kaupa. Kui äri läks hästi, siis maksti ostuboonust. Mida rohkem ühistu poest ostsid, seda suurem oli boonuse saamise võimalus. Kui äri läks väga hästi, võidi maksta ka dividende.
Ühistu eesmärgiks on töötada kasumlikult oma liikmete jaoks. Maksta töötajatele väärilist tasu ja tagada areng ning investeerimisvõime.
Kuidas tekkisid jaekaubandusega tegutsevad ühistud?
Ühistud tekkisid ainult kohalikul initsiatiivil. Eestvedajateks olid kohalikud erksamad inimesed, eelkõige kooliõpetajad, kirikutegelased ja tihti ka suuremate ettevõtete omanikud. Ühistutes nähti võimalust, kuidas ühiselt asja korraldades oma elujärge parandada. Väidan, et Hiiumaal tegutsenud ja ka tänane ühistu on põhiprintsiipidest kinnipidanud. Kui hästi see on toiminud, on sõltunud kahtlemata kehtinud riigikorrast ja ka valitud juhtidest.
Kui heita pilk tagasi, siis mis on juhtunud möödunud viie aastaga hiiu kaubanduse maastikul.
Eriti positiivne on, et ühistu liikmete arv on oluliselt kasvanud. 01.jaanuar 2012.a. oli liikmete arv 890, kasv viie aastaga 45%.
2008.a. ehitati Tormi Konsum ja 2010.a. laiendati Emmaste kauplust.
Tütarettevõte HTÜ Tootmine OÜ on masust kosunud ja suudab oma toodanguga konkureerida ka väljaspool Hiiumaad. Praegu müüme Hiiumaal vaid veidi rohkem, kui välja veame.
Positiivne on kahtlemata, et ühistus on võimekas ja lojaalne töötajaskond.
Kui rääkida kaubanduse probleemidest, siis mina näen kahte:
1. Püsielanike arvu pidev vähenemine, mida riiklik statistika käsitleb ainult osaliselt. Võid töötada Austraalias või Inglismaal, aga ikkagi oled kirjas Hiiumaal. Ka suvehiidlased, kes paljud end kirjutanud Hiiumaale, et saada laevapileti soodustust. Hiiumaale toob see maksude osas tulu, aga kaubanduses nad püsikliendid ei ole. Paljude ettevõtjate eksperthinnangu järgi on püsielanike arv 20 aasta jooksul langenud 50% ehk täna on püsielanikke ca 6000.
2. Kaubanduspindade ebaproportsionaalne tase. Tsiteerin Hiiumaa Majandusülevaadet 2010 lk.34 "Nielseni andmetel oli Eestis toidu- ja esmatarbekaupade müügipinda 315 ruutmeetrit tuhande elaniku kohta. Selle näitaja poolest oleme Euroopas esikümnes. Hiiumaal on tuletatud hinnangu kohaselt vastav näitaja 712 ruutmeetrit tuhande elaniku kohta. Arvestades, et lõppkokkuvõttes maksab selle koos intressidega kinni tarbija on kommentaarid liigsed."
Kuidas on ühistu sellises majanduslikus mõttes mitteratsionaalses olukorras hakkame saanud, toon alljärgnevalt mõned arvud:

	2007	2011	%
Müügitulu eurodes	11 244 155	8 159 062	-27%
Kaubanduspind m2	2130	2558	20%
Töötajate arv	118	77	-35%
Keskmine palk	526	594	13%
Makstud boonused liikmele	44 673	55 212	24%
Kasum	331 061	110 761	-67%

Milles näeme lähiajal arengu võimalusi.
Kaubandus
Säilitada olemasolevad kauplused. Parandada jätkuvalt töökorraldust nii klientide, kui töötajate huvidest lähtuvalt. Jätkame endiselt liikmetele täiendava boonuse maksmist. Omaette meede on kahtlemata ETK Säästukaart Pluss turule toomine ja kogu uus lojaalsusprogramm. See on natuke keeruline mõne sõnaga lahti kirjutada, aga selles osaledes tulevad kõik võimalused, ka positiivsed välja. Ärge kartke, küsige, lugege internetti. Kõige tähtsam, austatud liikmed, tulge piirkondlikele koosolekutele.
Tooksin vaid paar näidet, mis ajendas arendama ühtset maksekaarti. Möödunud aastal maksime pangakaartide teenindamise eest 38 741 eurot. Kogu pankade kasum läheb Eestist välja. Kui seda summat laiendada ETK-le tervikuna, on see kümnetes kordades suurem. Kui see raha jääb kohapeal Eestisse, on võimalik arendada teenuse kvaliteeti ja kui ka käibed suurenevad, siis on võimalik alandada marginaali ja sellega kaupade hinda letis.
Isiklikult julgen väita, et kui enamus toitu osta ETK grupi kauplustest ja on ka pereliikmekaardid, siis kulutused kaardi teenustasule 0,75 senti/kuus on siiski väiksem, kui teenitud lisaboonus, lisaks mugavus.
Tahaks loota, et eelkõige ühistu liikmed mõistavad, et olles lojaalne ühistule tagavad nad pikemas ajaühikus kohaliku kaubanduse jätkusuutlikkuse.
Lisaks kaubandusele on ühistus olnud juba aastast 1909 oma pagaritöökoda. Võin uhkusega väita, et Eestis oleme meie ainuke pagaritööstus, kus üle saja aasta ei ole omanikku vahetatud ja kus on pidevalt leiba küpsetatud. Tänapäev seab uued nõuded ja võimalused. Tahame rohkem tähelepanu suunata tervislikumale ja kohalikele toodetele. Praegu käib köögi tõsine renoveerimine, tööd peavad lõppema mais. Investeerimiseks saime toetust ka PRIAst. Äriplaanis on eelkõige kohaliku lihaveise lihast toodangu valmistamine. Siin loodame tihedale koostööle Hiiumaa loomakasvatajate ja ehitatava tapamajaga. Toodangule leiame turu valdavalt väljapool Hiiumaad, miks mitte ka Soome, Rootsi. Suureks probleemiks on muutunud vastava kvalifikatsiooniga töötajate leidmine. Täna on Hiiumaal nii töö- kui tööjõupuudus. Kuidas tekitada töökohti, kui puudub tööjõud – kes oli ennem - muna või kana.
Austatud ühistu liikmed ja ühistu töötajad, hoidkem kokku, koostöös on jõud ning saame Hiiumaal raskustest üle. Loodan aktiivset osavõttu ühistu igapäevaelust, olgu see kaupluste külastamine, osavõtt koosolekutest ja ettepanekute tegemine ka internetis ühistu kodulehel www.etk.hiiumaa.ee. Tänapäeval toimub suhtlemine üha rohkem internetis aga otsekontaktid pole kuhugi kadunud. Ootan aktiivset osavõttu piirkonna koosolekutel, mis toimuvad lisatud graafiku kohaselt.

Piirkondlikud koosolekud

2.aprill 2012.a., kell 15.00	Pühalepa piirkond Suuremõisas, Tiiu baaris
2.aprill 2012.a., kell 17.00	Käina piirkond Kaunite Kunstide Kooli väike saal
3.aprill 2012.a., kell 16.00	Emmaste piirkond Kati baaris
4.aprill 2012.a., kell 17.00	Kärdla piirkond Kärdla Linnavalitsuse saalis
5.aprill 2012.a., kell 15.00	Kõrgessaare piirkond Vaba Aja Keskuse väikeses saalis
7.aprill 2012.a., kell 12.00	Nurste piirkond Leisu koolimajas

Agu Kohari
Hiiumaa TÜ juhataja

Aitäh 8. märtsile!

8. märtsil toimus meeste poolt korraldatud ja Tõnise eestvedamisel naistepäeva üritus päevakeskuse eakatele ja noortele Laukal, seltsimajas. Mehed suutsid ka sellel aastal meid tugevasti üllatada.
Esiteks – oli rahvast rohkem, mis on väga hea näitaja.
Teiseks – tuli meile rääkima Ago Takis oma raamatust ja näitas ka videosid oma metsloomadest, kes tal maja juures külas käivad. Vahva oli ka Ago akordionimäng, sest selle pilli mängu ei ole ammu kuulnud.
Kolmandaks - ripub nüüd meil päevakeskuse seinal suur raamitud mosaiikpilt fotodest, meie naiste erinevatest tegemistest läbi aastate. Tulge vaatama!
Neljandaks – on päevakeskuses, Tõnise poolt meisterdatud, "heade soovide tasku", kuhu saavad kõik oma head soovid kirja panna.
Viiendaks - said kõik üritusest osalevad naised lilli.
Nii võiks veel kirjutada kuuendaks, seitsmendaks ...
Aitäh mehed! Aitäh teile kõigile, kes te kohal olite!

Lauka Päevakeskuse naised

Väikesed Nukitsamehed

Aasta on alanud tuntud kirjanike ümmarguste tähtpäevadega – Henno Käo 70, Paul-Eerik Rummo 70, Villem Gross 90, Eduard Bornhöhe 150, Juhan Smuul 90. Kõiki neid on meeles peetud ja raamatukogus ka väikesed väljapanekud üleval olnud. Suuremalt võtsime ette Eesti NSV esimese rahvakirjaniku Oskar Lutsu 125. sünniaastapäeva tähistamise. O.Lutsu „Kevade" sai 100 aastaseks.
Lasteaed „Vigri" vanema rühma lapsed käisid raamatukogus ning rääkisime „Nukitsemehe" ja „Kevade" teoste põhjal käitumisest – headusest, abivalmidusest, vempude mängimisest ja pahatahtlikkusest ning lugesime „Kevadet".
Lauka PK I-VI klassiga kohtusime Lauka teeninduspunktis. Algul rääkisin mina lastele Oskar Lutsust, seejärel esinesid lapsed. I klass oli selgeks õppinud pildikese „Nukitsamehest", kus Kusti ja Iti plaanivad põgenemist (***pildil***), aga Möhk ja Tölpa

leiavad metsast rahapaja ja rikuvad põgenemisplaani. Lapsed mängisid lustiga ja eriti meeldejääv oli vanamoor Kairi Kokkota esituses.
II ja III klass esitasid „Nukitsamehe" filmilaule luulekavana. IV klassis luges Teele Reitav peatüki „Nukitsamehest". V ja VI klass kui suuremad esitasid pildikesi „Kevadest".
Lapsed ja õpetajad olid tublid ning andsid toreda etteaste.

Leelo Sarapuu

Eesti U19 meister saalihokis on Viskoosa Spordiklubi

Kristiine Spordihallis lõppesid Fatpipe Eesti U19 meistrivõistlused. Finaaletapi poolfinaalides oli Jõgeva SK Tähe lisaajal parem Saku Fortunast 4-3 (2-1; 0-0; 1-2; 1-0) ja Viskoosa Spordiklubi Jäneda Spordiklubist 8-2 (2-1; 6-0; 0-1).
Pronksimängus alistas Jäneda Saku meeskonna 11-2 (4-0; 2-0; 5-2).
Meistritiitel tuli Hiiumaale, kui Viskoosa alistas Jõgeva tulemusega 6-1 (1-1; 2-0; 3-0).

Meeskonnas mängisid Tõnis Mettson, Kaspar Kallion, Ken Pähn, Tarvo Kivisilla, Alex Kark, Danver Mets, Miko Malk, Ulvar Suve, Priidik Valk, Tanel Kasenurm, Helmur Rajang, Ragnar Markus Kuljus, Kasper Mast, Janar Laanest, Marten Käär, Kristo Laaneste, Roomet Ruus, Jandre Savenkov ja Marko Viitamees. Treener Teet Kivisilla, esindaja Aiver Kark
Põhiturniiri resultatiivseim - Alex Kark (Viskoosa SK) 14p (10+4)
Põhiturniiri parim väravavaht - Tõnis Mettson (Viskoosa SK)
Play-offi resultatiivseim - Andres Luts (Jäneda SK) 8p (3+5)
Meistrivõistluste parim ründaja - Sven Uue (Jõgeva SK Selver/Tähe 93)
Meistrivõistluste parim kaitsja - Alex Kark (Viskoosa SK)
Meistrivõistluste parim väravavavaht - Martin Rebane (Jõgeva SK Selver/Tähe 93)
Meistrivõistluste MVP - Kaspar Kallion (Viskoosa SK)
Üldjärjestus:
I koht - Viskoosa SK
II koht - Jõgeva SK Selver/Tähe 93
III koht - Jäneda SK
IV koht - SK Saku Fortuna
V koht - Viljandi SHK

.....

Kõrgessaare Spordiklubi poisid U17 Eesti meistrid

U17 vanuseklassis tulid Jõgeva SK Selver/Tähe meeskonnas Eesti saalihoki meistriks Kõrgessaare Spordiklubi poisid Ken Pähn ja Tarvo Kivisilla. Play-offi resultatiivseim mängijaks ning parimaks ründajaks nimetati Ken Pähn.

www.saalihoki.ee

Aeg annab kõik ja kõik ta võtab ka …

Aeg annab kõik ja kõik ta võtab ka…
Nende laulusõnade järgi, oletades elu mõtet, on tõesti nii, elus saavutatud mõtted ja teod hääbuvad ajapikku, kuid mälestus jääb meist kõigist järgi.
Nii ka minul on jäänud ainult mälestused neist möödunud aegadest, noorusest.
Oli kevad 1948, kui sain kutse ilmuda Kõrgessaare vallamajja. Läksingi ja mulle pakuti tööd. Võtsingi selle tööpakkumise vastu. Algul ma õppisin masinakirjutajaks, olin siis masinakirjutaja ja asjaajaja. Mul tuli palju trükkida, tõendeid ja protokolle.
Nii möödus 1948 ja algas uus 1949 aasta. Siis oli juba palju uut tulemas, sest oli kolhooside alustamine, mis algas suure küüditamisega. Sellega paiskus kõik segi, sest meie vallasekretär Ilse Jõeleht küüditati samuti 25.märtsil koos perega – isa, ema, vend ja õed – kõik koos Siberisse.
Oli väga kurb ja masendav see päev. Ilse oli veel hommikul vallamajast läbi käinud, muidugi püssimeeste saatel. Kui mina tööle jõudsin, oli see kõik juba möödas. Istusime kantseleis akna peal ja vaatasime, kui autod tulid, mõni peatus kaupluse ees, mõni käis poes, aga need küüditatud olid tagakastis ja püssimeeste vahel. Varsti läks sõit edasi Lehtma poole ja sealt edasi Venemaa poole.
Istusime, ega osanud midagi teha. Järsku tuli valla partorg, andis mulle kolhoosi põhikirja, käskis selle trükkida 6-7 eksemplaris, mille pidin valmis saama mõne tunniga. Jõudsingi valmis, nagu oli vaja. Partorg võttis paberid ja läks just sinna “Kopli” tallu, Ilse koju, kust hommikul olid kõik ära viidud ja moodustas seal kogu küla kohta kolhoosi. Nii läksid aastad. Vanemad inimesed kustusid Siberis, nooremad tulid tagasi. See oli üks väga kurb päev, mis elus ei unune iial.
Elu läks edasi, uueks sekretäriks pandi Liidia Soolaid. Teda suunati kohe sekretäride kursustele ja mind määrati sekretäri kohusetäitjaks. Pidin seda tegema, pääsu ei olnud, kuigi ma seda ei tahtnud. Aga ükspäev tuli vallamajja Selma Leiger, kes töötas Kärdlas, rääkisin temaga, et tulgu minu asemele. Oligi kohe nõus tulema. Siis oli juba kuulda, et vallavalitsus kaob üldse ära, et tulevad külanõukogud. Ja nii see järgmisel aastal toimuski.

Lehti Kiive
Luidja küla

Elasin vallamajas 1941 aasta suvest sügiseni. Sel ajal olin 16-aastane. Õde Helme töötas vallamajas telefonikeskjaamas. Elasime vallamajas teisel korrusel, meie kasutada oli köök ja tuba. Elasin õe juures, sest meid oli kodust Kuivalaukalt välja aetud, kuna maja asus merele liiga lähedal.
Olin vallamajas ka päeval, mil toimus 1941.aasta küüditamine. Inimesed pandi vallamaja Kärdla poolsesse otsa väikesesse esikusse ja siis mindi uutele järele. Ruum oli inimesi puupüsti täis. Nende hulgas oli ka minu ristiisa Paavel Roosa Heistesoolt koos tütre Miraldaga. Läksin kaevust vett tooma. Paavel hüüdis mulle, et ristitütar, too meile juua. Kartsin neid valvavat sõjaväelasest püssimeest. Ütlesin, et vee joomiseks klaasi. Valvur teatas vigases eesti keeles, et klaasi ei tohi tuua, las joovad ämbrist. Jäin nõutult seisma. Ristiisa rahustas mind, et ämbrist saab joodud küll, heinamaal juuakse ka kraavist ja allikast. Põlvitas ämbri juurde ja jõi. Tänas ja kutsus ka teisi jooma.
Samal ajal, kui toimus küüditamine, oli ka noorte meeste – kutsealuste mobilisatsioon. Aeg oli segane ja raske. Nägin paljusid tuttavaid poisse viimast korda.
Sügisel vallamajast ära tulles kohtasin seal oma rahvatantsu partnerit Arno Küttimit, kes oli kutsutud ülekuulamisele, et saada andmeid metsavendadest. Arno koos teiste Kõpu meestega leiti Kärdla lähedalt metsast saksa ajal ja maeti 1942. aasta suvel Kõpu kalmistule. Nende ülekuulamist viisid läbi mandrilt tulnud ülemused.
Küüditamise ajal viidi vallamajast ära Pettai nimeline mees, ei mäleta, mis tööd ta vallas tegi ja küüditati ka Julius Sooster, kes oli vist maksude sissenõudja.
Vallamaja asjaajamine toimus kantseleis, see on peasissekäigust vasakule jäävas ruumis. Suures saalis toimusid koosolekud, peoõhtud, ka abielu registreerimine. Vallamajas töötasid Nõmmerga ja Koit, kohtasin ka komsorg Uusniitu.
Venelased võtsid sügisel telefonikeskjaama üle ja mina koos õega tulime Kõppu tagasi.

Ella Noorkõiv
Kõpu küla

Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse
TEADE

Teisipäeval, 20. märtsil algusega 18.00 Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses Kõrgessaare valla tantsijate tantsukava
TANTSUDEGA KEVADESSE

Tule Sinagi kevadet tervitama!

LAUKA PÄEVAKESKUSE TEATED

3.aprillil alates kell 8.00 JUUKSUR, eelnev registr. Sirje Vaku telef. 4631297; 56662317

---

11. aprillil kell 13.00 eakate ja päevakeskuse noorte koosviibimine Laukal seltsimajas**:** sünnipäevalaste õnnitlemine; mängime BINGOT. Transport: 12.30 Pihla, Rootsi; 12.45 Viskoosa

---

13.aprillil toimub väljasõit Käina ujulasse **vesivõimlemiseks**, treener Helin Kääramees, osalustasu 3.60, osalusest teatada hiljemalt 9.aprilliks. Transport MS Reisid 12.00 Lauka, 12.05 Viskoosa

---

17.aprillist kuni mai keskpaigani (vastavalt soovijate arvust)**,** Laukal päevakeskuse ruumides, **teisipäeviti ja neljapäeviti hiina klassikaline massaaž/ akupressuur ja kvantpuudutuse seansid** eelnev registr. Silvi Varg telef. 53021198

18.aprillil kell 11.00 – 15.00 on oodatud kõik Hiiumaa eakad Vaba Aja Keskusesse kevadpeole, mille korraldajaks on Hiiumaa Pensionäride Ühendus. Kavas: kontsert; volinike koosolek. Osalustasu 2 eurot.

MANALATEELE LÄINUD

ELVI ULLA
EVA-MARIE SAUL
TRINE LEPATRIINU ELISABET WIIBURG
MAGDA LAANEORG

Metsakeskus.ee
Ostame kasvavat metsa ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 55 40 150